

Septuagesima

3 Årg. Ev. Matt. 19:27-30

I.N.J

”Nåd” är ett *litet ord* – bara tre bokstäver långt. Och faktiskt också ett *enkelt ord*. Det betyder rätt och slätt *”det som är gratis”*. Och ändå är det ett *svårt ord* så fort det kommer till att tro på nåden och att leva i den. Vi människor är ju så funtade av naturen, att vi vill vara duktiga och vi tävlar med varandra om vem som är störst och bäst. Vi är inriktade på förtjänst. Vi vill ha lön för mödan. Vi vill meritera oss och visa hur rediga vi är.

I evangeliet jag nyss läste hör vi hur Petrus ängsligt fråga Jesus: *”Vi har ju lämnat allt och följt dig. Hur blir det för oss?”*. Bakgrunden till frågan är det som hände i verserna omedelbart före vårt evangelium idag. Jesus hade mött en ung man, som var otroligt rik. Han hade frågat vad han skulle göra *”för gott för att få evigt liv?”* (Matt 19:16). Och Jesu svar var radikalt: *”Om du vill bli fullkomlig, så gå och sälj allt du har och ge åt de fattiga; då får du en skatt i himlen. Kom sedan och följ mig”* (Matt 19:21). Och ynglingen, gick bedrövad bort, *”för han ägde mycket”*.

Inte konstigt att Petrus undrar. Jämfört med den unge mannen ägde Petrus och hans kamrater inte särskilt mycket. Det var fiskare från Galileen och hade kanske en båt eller två, några fiskenät, ett hus och även familj. Men det var ju också allt de hade. Detta hade de nu försakat och avstått ifrån och istället blivit Jesu lärjungar och efterföljare. De var införstådda med att det var nödvändigt att de lämnade allt eftersom deras uppdrag var unikt. De gick i Jesu lärjungeskola – de var utvalda till att vara hans befullmäktigade ombud – hans apostlar. Och då kunde de inte ha kvar några bindningar till egendom och familj. De måste lämna allt. Så Petrus fråga var berättigad. Precis om som jag läste i en bibelkommentar: *”Det är som om Petrus ville säga: Den unge rike mannen valde att inte följa dig, men vi har gjort det”*.

Det Petrus inte förstod det var att det han och hans kamrater avstått ifrån *inte* var något slags inträdesbiljett till himmelen eller en delbetalning för det eviga livet. Ingen kan förtjäna frälsningen, hur hängiven lärjunge man är och hur stora offer man än gjort för Jesu skull. Och vore *det* kravet för evigheten då vore Jesus en hjärtlös och hård herre att tjäna. Men Jesus är inte sådan. Tvärtom är han god och generös. Läser vi i det tjugonde kapitlet hos Matteus, det följer direkt efter vår predikotext idag, finner vi liknelsen om vingårdsarbetarna, som trots att det hade arbetat olika länge, ändå fick samma lön. Insatsen stod inte i rimlig proportion till lönen. Den var ju överväldigande. Varför? Därför att Gud är god. För att citera samma bibelkommentar: *”Gud tar inte något ifrån någon utan att löna det på ett*

överväldigande sätt”. Och han gör det inte för att han skulle vara skyldig till det, inte för att vi har någon rätt till det, utan för att han är god älskar att ge ut av sig själv.

Jesu svar till Petrus visar det. Nog skall ni få lön alltid, men inte efter förtjänst, utan av nåd! Det är inte precis småpotatis de har i vänten. Nej, hör van han säger: *”Ni skall sitt på tolv troner och döma Israels stammar”* och ni skall *”få hundrafalt igen och ärva evigt liv”*. Och detta inte bara en gång när världen föds på nytt, utan *”redan här i tiden”* (Luk. 18:30). Det tillägget finns hos Lukas, men märkligt nog finns det inte med hos Markus och Matteus. Alltnog! Lönen går alltså långt utöver vad som är rätt och skäligt. Den betalas inte ut efter förtjänst – den är en nåd även den. Därav det fantastiska ordet ”nådelön”. Två ord som är varandras motsatser, men som av den gudomliga kärlekens förenas till ett helt nytt och underbart ord.

Tänker efter blir detta ännu tydligare om vi i detalj granskar Petrus CV. Ett CV är ju en meritlista där man räknar upp sina kunskaper och kompetenser. I början ser hans CV strålande ut: Han har lämnat sitt liv som fiskare bakom sig, alla sin egendom har han överlåtit till andra, sagt adjö till både fru och barn och gett sig iväg för att följa Jesus. Men om vi tittar vidare, vad hittar vi då? Jo, självsäkerhet, en överdriven tilltro till sin egen förmåga, bristande tro på Jesus, ett lika beskäftigt som okunnigt försök att hindra Jesus från att gå upp till Jerusalem och offra sig för världens synd, den bristande orken att vaka och be med Jesus i Getsemane, ett dåraktigt försvar av Jesus med svärd i hand och förnekandet av Jesus på översteprästens gård. Inte konstigt att Petrus gick bort *”och grät bittert”*. Allt tal om lön hade tystnat. Han hade förverkat sin rätt att kalla sig lärjunge och apostel.

Men, nu, när Petrus har sjunkit som allra djupast, då allt verkar kört, då kommer nåden och vänder upp och ner på allt. För i Guds rike är det så, att nåd alltid går före rätt. Vi vet ju att Petrus inte blev kasserad eller bortkörd. Du minns väl den där underbara morgonen vid Tiberias sjö, dagarna efter Jesu uppståndelse, då Jesus återinsatte Petrus i hans tjänst som apostel, återställde förtroendet och förnyade hans uppdrag.

Men du och jag då? *”Hur blir det för oss”* för att återupprepa Petrus fråga? Tycker vi rentav att det börjar bli tråkigt att tjäna Jesus, att han inte erbjuder särskilt mycket, att mitt kristna liv är både glanslöst och glädjelöst? Skall jag inte ha någon fördel av att följa Jesus? Inte har jag blivit förskonad från motgångar i mitt liv? Inte har jag blivit rikare, mer framgångsrik eller fått mer inflytande. Är det så vi tänker? Kanske skulle vi fråga oss själva, precis som Rosenius gör i en av sina bästa psalmer:

*Ängsliga hjärta, upp ur din dvala!
Glömmer du alldeles bort vad du har?*

*Frälsarens vänskap,
nåd och gemenskap,
ännu han lever, densamme han var!*

*Stanna och vakna! Tänk vad du äger,
ej i dig själv, men i Frälsaren kär!
Ren och rättfärdig,
himmelen värdig,
ej i dig själv, men i honom du är.*

Ja, redan här är det så! Men i evigheten då? Ja, det är inte så enkelt att uttrycka det. Vad det innebär att sitta på ”*tolv troner och döma Israels tolv stammar*”, behöver vi absolut inte grubbla över, eftersom vi aldrig kommer att sitta där. De platserna är reserverade för Jesu apostlar. Men att saker och ting kommer att vara annorlunda där och att alla de mått- och värdeskalor som vi håller oss med här i världen inte gäller i himmelen, det begriper vi nog. Jesus säger ju: ”*Många som är sist skall bli först och många som är först skall bli sist*”. Med andra ord: Den som tror att den har meriterat sig för himmelen – och många tror ju att de har det – precis som den rike ynglingen – han som nog tyckte att hans rikedom var bevis nog på att Gud älskade honom och att Jesus skulle bekräfta att inget fattades honom och att han hade sin plats säkrad i himmelen. Men så var det inte! Istället gäller det motsatta. Jesus har sagt det så många gånger: Ni måste bli små! Ni måste släppa greppet om er själva och allt ert eget. Himmelriket handlar uteslutande om nåd. Himmelens port – för att nu använda en bild – öppnas bara inifrån, av Jesus själv. Och de enda biljetter som gäller är gratisbiljetterna!

Ju längre vi får vara Jesu lärjungar, ju längre vi får leva i hans efterföljd och lyssna till honom och lära av honom, ju viktigare blir det med Guds nåd. Det blir till sist det enda vi kan hoppas på. Men redan nu är vi kallade att leva i och av nåden. Precis som Paulus lärde sig att göra. Hans ord ur Galaterbrevet får bilda det ljusa och hoppfulla slutackordet i predikan idag: ”*Så långt jag ännu lever här i världen, lever jag i tron på Guds son, som har älskat mig och offrat sig för mig. Jag kastar inte bort Guds nåd*” (Gal 2:20-21. Amen.

Psalmer: 215, 585, 725, 231.
S:t Clemens, 2026-02-01